

Psykologisk institutt

Eksamensoppgave i PSY1011/PSYPRO4111 Psykologiens metodologi

Faglig kontakt under eksamen: Eva Langvik

Tlf.: 73 59 19 60

Eksamensdato: 22.05.2015

Eksamenstid (fra-til): 09:00 – 13:00

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Ingen

Annen informasjon:

Målform/språk: Bokmål

Antall sider: 2

Antall sider vedlegg: 0

Kontrollert av:

Dato

Sign

Besvar alle oppgavene

Merk! Studenter finner sensur i Studentweb. Har du spørsmål om din sensur må du kontakte instituttet ditt. Eksamenkontoret vil ikke kunne svare på slike spørsmål.

Alle spørsmål må besvares

1. Gjør rede for type-1 og type-2 feil.
2. Gjør rede for de ulike typene reliabilitet som pensumboken tar for seg.
3. Hvilken testtype er brukt her, og hva indikerer resultatet?
 $F(2,22)=8,14, p<.01$
Lag utkast til et forskningsspørsmål og en hypotese som egner seg for denne testen.
Skildre målenivået på variablene som er benyttet i denne testen.
4. Hva er viktig å tenke på når du lager spørsmål som skal være en del av en holdningsundersøkelse?
5. Hva er den hypotetisk-deduktive modellen?
6. Hva er z-scorer?
Hva er fordelene med Z-scorer sammenlignet med rå-scorer (f.eks. poeng oppnådd på en test)?
7. Hvordan samler man inn data innen livsløpsforskningen?
8. Gjør rede for IPA (fortolkende fenomenologisk analyse).

1. Gjør rede for type-1 og type-2 feil.

Svar: Knyttet til hypotesetesting, slutningsstatistikk, kvantitativ metode.

Må være med: to typer feil: type 1 feil: sier det er forskjell/sammenheng men det er ikke det, og type to, beholder nullhypotesen når den er feil, altså sier at det ikke er forskjell/sammenheng når det i virkeligheten er det. Sjansen for å begå type 1-feil er direkte knyttet til signifikansnivå, jo strengere signifikansnivå, jo vanskeligere å forkaste nullhypotesen, og mindre sjanse for en type 1-feil. Men jo mindre sjanse for type 1-feil, jo større sjanse for type- 2.

Veldig bra å ha med: At det er 4 utfall i hypotesetesting, sier at det er forskjell og det er det, sier at det ikke er forskjell når det ikke er det i tillegg til de to typene feil. At det er vanskelig å vite hva som er rett avgjørelse og når man har gjort en type 1 eller type 2 feil. Knyttet til statistisk styrke har man stort utvalg, kan signifikansnivå være strengere uten at man i stor grad risikerer type 2 feil. Balanse viktig.

2. Gjør rede for de ulike typene reliabilitet som pensumboken tar for seg

NB! I bokmålsutgaven hadde det sneket seg inn en feil. Det står reliabilitet i stedet for validitet. I den engelske og nynorske utgaven er oppgaven riktig formulert.

Gjør rede for de ulike typene reliabilitet som pensumboken tar for seg

Man kan anta at de fleste skriver om reliabilitet. Denne oppgaven ble gitt sist semester, og sensorveiledningen som var lagt ut på its L for dette spørsmålet er lagt inn her:

Reliabilitet handler om pålitelighet, konsistens, og de typene som nevnes i pensum er:

Må være med: Indre reliabilitet/konsistens: Split half, cronbachs alfa (rundt 70 er akseptert kriteria, høy alfa indikerer høy korrelasjon mellom alle spørsmålene som inngår i en skala) , som kan sies å være en avansert utgave av split-half, ledd-analyse.

Ekstern/Ytre reliabilitet: test-retest reliabilitet, samme test til samme personer to ganger. Parallell-test-reliabilitet. To typer tester/to utgaver av en test til samme personer.

Det er ikke nødvendig å definere test-retest og paralleltest-reliabilitet under «Ekstern/ytre-reliabilitet». Parallell-test reliabilitet nevnes ikke under ytre reliabilitet i boken, men test-retest er nevnt.

Inter-rater reliabilitet er en egen type reliabilitet som er knyttet til observasjon, og innebærer overenstemmelse om hva som observeres av forskjellige observatører.

Veldig bra å ha med: Den typen reliabilitet som måler indre konsistens er kun relevant for skalaer/indeks. Stabilitet- test retest reliabilitet er kun relevant om man måler variabler som er tenkt å være stabile (eks personlighetstrekk). Reliabilitet er en forutsetning for validitet, og det er bra å kort nevne det. Det er derimot ikke plusspoeng for å ramse opp alle typer validitet som blir beskrevet.

2. Gjør rede for de ulike typene reliabilitet som pensumboken tar for seg

Reliabilitet handler om pålitelighet, konsistens, og de typene som nevnes i pensum er:

Må være med: Indre reliabilitet/konsistens: Split half, cronbachs alfa (rundt 70 er akseptert kriteria, høy alfa indikerer høy korrelasjon mellom alle spørsmålene som inngår i en skala) , som kan sies å være en avansert utgave av split-half, ledd-analyse.

Ekstern/Ytre reliabilitet: test-retest reliabilitet, samme test til samme personer to ganger. Parallell-test-reliabilitet. To typer tester/to utgaver av en test til samme personer.

Det er ikke nødvendig å definere test-retest og paralleltest-reliabilitet under «Ekstern/ytre-reliabilitet». Parallell-test reliabilitet nevnes ikke under ytre reliabilitet i boken, men test-retest er nevnt.

Inter-rater reliabilitet er en egen type reliabilitet som er knyttet til observasjon, og innebærer overenstemmelse om hva som observeres av forskjellige observatører.

Veldig bra å ha med: Den typen reliabilitet som måler indre konsistens er kun relevant for skalaer/indekser. Stabilitet- test retest reliabilitet er kun relevant om man måler variabler som er tenkt å være stabile (eks personlighetstrekk). Reliabilitet er en forutsetning for validitet, og det er bra å kort nevne det. Det er derimot ikke plusspoeng for å ramse opp alle typer validitet som blir beskrevet.

For engelsk og nynorsk utgave gjelder sensorveiledningen under:

Svar: Validitet "om vi måler det vi har tenkt å måle» Validitet: Sannhet, nøyaktighet, autentisitet og riktighet, Refererer til resultatet, ikke testen, Aldri et spørsmål om enten eller, Vanskeligere å måle enn reliabilitet, Må tolkes i forhold til kontekst; "Når, Hvor og for Hvem er resultatet sant.

"Overflate-validitet, innholds- validitet («ekspert-overflatevaliditet»), økologisk validitet (gyldig utenfor lab., øk.val.vs kontroll), Populasjonsvaliditet(nevnt kun kort, knyttet til generalisering og utvalg)

- Fra slide: Overflatevaliditet (Face validity)
 - subjektiv vurdering
 - førsteinntrykk
 - Innholdsvaliditet (Content)
- Kriterievaliditet
 - Samtidig (concurrent)
 - Prediktiv

Begrepsvaliditet (construct)

- **Konvergerende (Convergent)**
- **Divergerende (Discriminant)**

NB: de ulike typene **begrepsvaliditet (konvergens/divergens)** blir ikke tatt for seg i pensum, der nevnes ikke, de er kun vist på slide.

3. Gjør rede for testen som er benyttet her. Hva betyr resultatet? $F(2,22) = 8,14, p < .01$. Lag en problemstilling og hypotese som passer til denne testen. Beskriv målenivået på variablene som inngår.

Svar: Her er en enveis Anova brukt, (kun enveis er på pensum), 3 grupper, undersøker forskjell i gjennomsnitt. Sannsynligheten for at forskjellene som ble observert mellom gruppene kun skyldes tilfeldigheter er mindre enn 1 prosent, resultatet er signifikant, forkaster nullhypotesen om «ingen forskjell i gjennomsnitt». Vet ikke Hvilke grupper som er forskjell fra hverandre, bare at minst to av gruppene er signifikant forskjellig fra hverandre.

F er et ratiomål, en verdi som sier noe om forholdet Forskjell mellom gruppene delt på forskjell innad i gruppene. Blir F stor, er det store forskjeller mellom gruppene og små innad.

To variabler: En grupperingsvariabel (faktor) med 3 nivå (er det kun to nivå kan man heller bruke t-test) Denne er kategorisk, nominal eller ordinal. Avhengig variabel må være kontinuerlig, intervall eller ratio.

«problemstilling: Er det sammenheng mellom studieretning og personlighetstrekket åpenhet?»
Eller er det forskjell i reaksjonstid mellom tre aldersgruppe osv..

Hypotese: Minst et av gjennomsnittene i gruppene vil være forskjellig fra minst et av de andre gjennomsnittene.

Nullhypotese: Ingen forskjell mellom gjennomsnitt i Åpenhet mellom de tre studieretningene
Alle mulige temaer er mulige her.

4. Hva må man tenke på når man lager spørsmål som skal inngå i et spørreskjema som skal måle holdninger?

Svar: Enkelt språk, spørre kun om en ting, nøytralt språk, ikke verdiladet, Survey

Deskriptivt, Åpne versus lukkede spørsmål

Unidimensjonalitet (ikke spør om to ting)

Verdinøytrale

Forståelig - Ikke tvetydig

Desensitivisering

Sosial ønskelighet

Ja – siing, skjeve svar, Respons bias – Reversering

Standardiserte tester, reliabilitet/validitet

Likert skala, semantisk differensial,

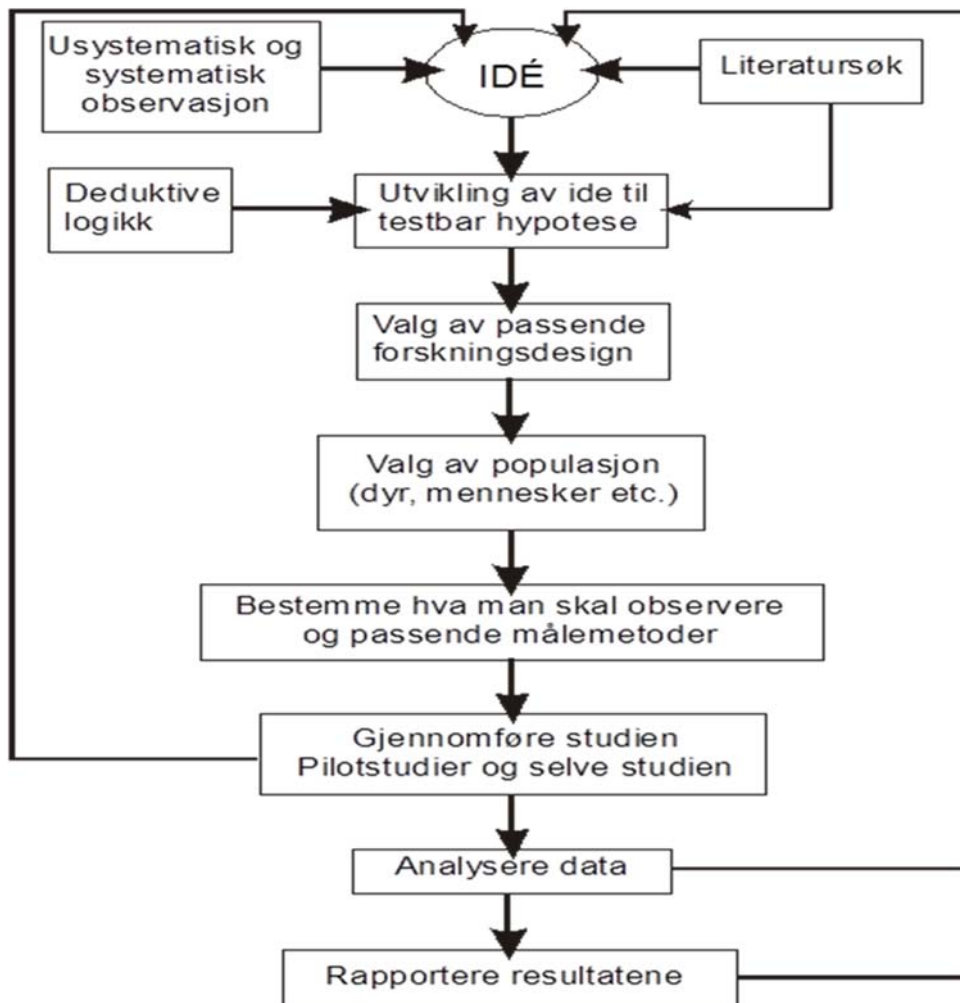
Kan nevne ulike typer reliabilitet (ikke krav om å liste opp alle: Split-half, cronbachs alfa, ledd-analyse, test-retest, osv. De kan gjerne vise til svar på oppgave 2 i stedet for å evt nevne validitets-former, men det er viktig å tenke på at man skal lage et reliabelt og valid mål på holdninger.

5. Hva er hypotetisk-deduktiv metode?

Svar: Induktiv tilnærming: Spesifikke observasjoner som grunnlag for en generell påstand

Deduktiv tilnærming: Bruker generelle påstander og utsagn som grunnlag for å trekke konklusjoner om spesifikke tilfeller.

Hypotetisk deduktiv metode: Induksjon, teori - deduksjon. **NB: Figuren står ikke i pensumbok,** der er det en annen figur som benyttes, men det er viktig at både induksjon og deduksjon er med. Denne under er kun presentert på slide. Det er ikke forventet at de skal kunne gjengi modellen. De bør nevne at HDM er knyttet til kvantitativ forskning.

6. Hva er Z-skårer: Hvorfor er det nyttig å bruke z-skårer fremfor råskårer (f.eks poeng på en test)?

- (Z skårer er standardiserte skårer, og en Z-skåre vil gi umiddelbar informasjon om hvordan man ligger an ift de andre i utvalget. En Z-fordeling har gjennomsnitt på 0 og standardavvik på 1, så om man får en z-skåre på 0, så vet man at personen ligger akkurat på snittet. En z-skåre på 2 tilsier at personen skårer signifikant høyere enn snittet.
- Fra slide: Standard normalfordelingen er en sannsynlighetsfordeling som kan fortelle oss om hvor sannsynlig det er å få en høyere eller lavere verdi enn en gitt verdi. Forteller oss hvor mange prosent av arealet i kurven som befinner seg over, under, eller mellom gitte z-verdier
- I en z-fordeling er alltid gjennomsnittet 0 og standardavviket 1. Dette gir oss god info om hvordan en observasjon er plassert i forhold til de andre.
- Teste hypoteser om observerte enkeltverdier

7. Hvordan samler man inn data innenfor livshistorieforskning? (livsløpsforskning).

Svar: Forskning på menneskers liv med utgangspunkt i deres fortellinger om seg selv

Innebærer flere steg

Valg av informanter

Pragmatisk metode – nøkkelinformant (en man snubler over/møter tilfeldig)

Formell metode: (planlagt og vurdert valg)

eksepsjonell person (unik storhet, på godt og vondt)

marginal person (vanligst, noen som lever på randen av samfunnet, marginalisert, delvis innenfor/utenfor)

vanlig person (sjeldnere, og det stilles spørsmål i pensum om det i det heletatt finnes noe som heter «vanlig person»).

Kan bruke ulike/flere datakilder. Livsløpsintervju: «hvis livet ditt skulle vært en bok... « Kapitler. Deltagende observasjon. Dagbøker. Eksisterende informasjon om det er en kjent person. Ustrukturerte intervju.

8. Gjør rede for IPA (fortolkende fenomenologisk metode).

- Svar: Jonathan Smith: artikkel i 1996 markerer opprinnelsen til IPA
- Forkjemper for psykologi som fokuserte på rikholdige og detaljert beskrivelse av personlige opplevelser
- En metode spesifikt for psykologien
- Et kvalitativt alternativ til diskursanalyse

Hva er IPA? (slide)

«Exploring lived experiences»

Studiet av hvordan mennesker gjør mening ut av sine store livshendelser,

Deltakerne er eksperter på egne opplevelser, forskeren fortolker og forstår/forklarer kompleksitet i opplevelsene. Den metoden i pensum som er sterkest knyttet til psykologi

Fokus på livsendrende, unike, spesielle hendelser

Gi en nøyaktig beskrivelse av opplevelser

Forenelig med psykologisk teori og forklaringer.

Sammenlignet med vanlig fenomenologi (Giorgi/Husserl) er IPA mer fortolkende, mer psykologisk, (noen mener) mindre tro mot fenomenologiske grunnsteiner/filosofi).